

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет психології та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

ОНУ імені І. І. Мечникова

проф. Вячеслав ТРУБА

Берегине 2025 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання для здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність С4 Психологія ОПП Психологія
на основі освітнього ступеня бакалавр, магістр
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст)

Схвалено на засіданні Вченої ради
Факультету психології та соціальної
роботи

Протокол №5 від «19» березня 2025 р.

Декан ФПСР

Лариса ДУНАЄВА
Лариса ДУНАЄВА

ОНУ
2025

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит – форма вступного випробування, для конкурсного відбору осіб для здобуття ступеня магістра, які вступають на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста). Організація та проведення вступного випробування відбувається у порядку визначеному Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 15/41360 та Положенню про приймальну комісію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Мета вступного фахового випробування – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок, рівня сформованих компетентностей, яких набули вступники під час навчання на освітньому рівні бакалавра/спеціаліста/магістра, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності С4 Психологія в межах ліцензованого обсягу спеціальності для опанування ОПП Психологія.

Вимоги до рівня підготовки здобувачів: інформація про очікуванні результати перевірки знань та/або встановлення професійного рівня вступників: продемонструвати, показати, розуміти.

Програма вступного фахового випробування включає опорні питання провідних змістових модулів (тем), що складають базову структуру навчальних курсів «Педагогіки», «Психологія».

Форма фахового іспиту – тестування.

Підготовка програми фахового іспиту, розробка тестових завдань та проведення іспиту здійснюється фаховою атестаційною комісією факультету психології та соціальної роботи (наказ № 420-18 від 28.02.2025 року).

1. ЗМІСТ ФАХОВОГО ІСПИТУ

ПСИХОЛОГІЯ

Розділ 1. Основи психології

1. Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.
2. Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ.
3. Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.
4. Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості.
5. Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».
6. Вікова періодизація психічного розвитку особистості (за Е.Еріксоном). Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі.
7. Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Мотивація навчальної діяльності.
8. Закономірності психічного розвитку особистості учня.
9. Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації.
10. Поняття ресоціалізації. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

Розділ 2. Історія і теорія психології

1. О.Лазурський: вчення про нахили та обдарованість особистості.
2. Психологія як наука про безпосередній досвід: В.Вундт
3. Г.Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г.Еббінгауза.
4. Психоаналітична теорія З.Фрейда. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості.
5. Індивідуальна психологія А.Адлера. Комплекс меншовартості.
6. Аналітична психологія К.-Г.Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.
7. Нейрофрейдизм (Е.Фромм, Е.Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж.Уотсон, І.Павлов, Г.Скіннер) та необіхевіоризм (А.Бандура). Гуманістична психологія (А.Маслоу, К.Роджерс, В.Франкл, І.Ялом). Генетична психологія Ж.Піаже.

8. Ідеї педагогічної психології у працях С.Балея.
9. Теорія вчинку В.Роменця.

Розділ 3. Методи дослідження в психології

1. Наукові дослідження у психології: різновиди, проблеми, мета, завдання, об'єкт, предмет
2. Програма дослідження: структура, вимоги до її складання та етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.
3. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.
4. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність
5. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
6. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення.
7. Поняття «тестування». Види тестів: проєктивні тести, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку.
8. Метод опитування. Анкетування (поштові, пресові, он-лайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та до формулювання питань. Інтерв'ювання.
9. Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедура експертного опитування.
10. Соціометрія: процедура застосування та інструментарію (анкета, шкала)
11. Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз.
12. Вимірювання: визначення, види, рівні.
13. Описова статистика. Кількісний та якісний аналіз.
14. Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції.

Розділ 4. Соціальна психологія

1. Соціальна психологія як наука.
2. Предмет соціальної психології і його особливості.
3. Основні етапи становлення соціальної психології як наукової дисципліни.
4. Методи соціально-психологічного дослідження.
5. Особистість як предмет соціальної психології.
6. Етапи та соціально-психологічні механізми соціалізації особистості.
7. Соціальна психологія груп та соціально - психологічні феномени.
8. Класифікація груп у соціальній психології.
9. Соціальна психологія малих груп.
10. Поняття групової динаміки, основні етапи розвитку малої групи.
11. Психологічні характеристики великих соціальних груп.
12. Масові комунікації та масове спілкування.

13. Основні моделі та засоби масової комунікації.
14. Еталони або стереотипи сприйняття людини у масовому спілкуванні.
15. Етичні групи як вид великих соціальних груп.
16. Етнічні стереотипи.
17. Соціально-психологічні особливості міжособистісного спілкування.
18. Етапи розвитку міжособистісного контакту.

Розділ 5. Вікова психологія

1. Предмет психології розвитку та вікової психології.
2. Методи вікової психології.
3. Періодизації психічного розвитку особистості.
4. Кризові явища в розвитку особистості.
5. Особливості психічного розвитку преїннета та немовляти.
6. Готовність дитини до навчання у школі.
7. Розвиток мислення за Ж.Піаже.
8. Особливості підліткового віку.
9. Акцентуації характеру.
10. Основні завдання періоду середньої дорослості.
11. Особливості соціальної ситуації розвитку людини середнього дорослого віку.
12. Психологічна зрілість особистості.
13. Співвідношення понять «дорослість» і «зрілість» у психологічній науці
14. Особистість зрілого віку: основні характеристики.
15. Типологія життєвих криз дорослої людини.
16. Теорії старіння.
17. Успішне старіння: сучасний підхід.

Розділ 6. Педагогічна психологія

1. Нові напрями педагогічної психології 60-70 рр. XX століття.
2. Основні підходи до вирішення проблеми готовності дітей до навчання в школі у вітчизняній науці і практиці.
3. Основні сфери дії педагогічної психології.
4. Переваги і недоліки традиційного педагогічного спілкування.
5. Функціонально-психологічні аспекти попередження неуспішності школярів.
6. Поняття «учбова діяльність».
7. Поняття про учіння.
8. Види самоконтролю та самооцінки в учбовому процесі.
9. Основні риси співвідношення навчання і розвитку за Л.С. Виготським.
10. Умови розвитку педагогічних здібностей за Н.В. Кузьміною.
11. Професійна компетентність вчителя
12. Професійні стреси у діяльності вчителя
13. Принципи структури професійної самосвідомості вчителя
14. Проблема оптимальної психологічної підготовки вчителя і вихователя

15. Мотивація педагогічної діяльності
16. Критерії ефективності діяльності педагога
17. Проблема міжособистісної взаємодії у сучасній педагогічній психології
18. Поняття та види педагогічного конфлікту

Розділ 7. Прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості

1. Соціально-психологічна структура особистості. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Соціальна позиція особистості.
2. Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.
3. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності).
4. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А.Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання педагога.
5. Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньо особистісний, міжособистісний, внутрішньо груповий, міжгруповий). Конфлікти в освітньому середовищі. Стилi поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування).
6. Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.
7. Управлінська діяльність. Лідерство, керівництво. Супровід. Типологія лідерства. Стилi керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 388 с. <https://docplayer.net/74036568-Zagalnapsihologiya-teoretichniy-kurs.html>
2. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с.

3. Загальна психологія: Хрестоматія. Навч. посібник. Рек. МОНУ Долинська Л.В. та ін. 640 с. 2022 р.
4. Зарицька В.В. Психологія самореалізації особистості. Монографія Видавництво: Гельветика. 2019 р. 242 с. ISBN: 978-966-916-843-6
5. Калениченко Р. А. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : КНУБА, 2023. 196 с.
6. Кальницька Ю. Історія соціальної психології в Україні: друга половина XIX – початок XX століття : навчальний посібник (хрестоматія) / Юлія Кальницька ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 264.
7. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.
8. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Каравела, 2023. 264 с.
9. Максименко С. Д. Загальна психологія. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 271 с.
10. Максименко С.Д. Загальна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2017. 272 с. <https://subject.com.ua/pdf/354.pdf>
11. Москалець В. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk814182%20.pdf>
12. Новікова Ж. М. Педагогічна психологія: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с.
13. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
14. Поліщук В.М. Віковий кризовий розвиток людини: від народження до дорослості. Навчальний посібник. Київ. 2023 р. 459 с. ISBN 978-966-680-974-5
15. Приходько Ю., Юрченко В. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
16. Психологія розвитку та успіху особистості. Навчальний посібник. Г. М. Закалик, Ю. М. Терлецька, Н. М. Шувар. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 488 с.
17. Савчин М. В. Загальна психологія: підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
18. Сергеєнкова О.П. Вікова психологія. Навчальний посібник. Вид-во: Центр учбової літератури. 2023 р. 376 с. ISBN 978-611-01-0268-1
19. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія. К.: Каравела, 2019. 464 с.
20. Скрипченко О.В. Вікова та педагогічна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2019 р. 400 с.
21. Столяренко О. Б. Психологія особистості: навч. посібник. / О. Б. Столяренко. Київ: Центр учбов. літ., 2018. 280 с.

22. Соціальна психологія: навчальний посібник/ В. М. Поліщук. Суми: Університетська книга (Україна), 2021. 271 с.
23. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості: підручник / Е. Л. Носенко, І. Ф. Аршава. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2020. – 261 с.
24. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посібник / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 104 с.
25. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022 (Частина І). 384 с.
26. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Зміст тестових завдань визначено Програмою фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія ОПП Психологія на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

Тест для фахового іспиту складається із завдань з **вибором однієї правильної відповіді** (ТЗ закритої форми). До кожного завдання подано чотири варіантів відповідей (А, Б, В, Г), з яких один правильний.

Загальна кількість завдань тесту – 50.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюються в 0 або 2 тестових балів.

Мінімальний тестовий бал – 12 балів.

Результат фахового випробовування оцінюють за шкалою від 0 до 100 балів.

Критерії оцінювання іспиту за фахом

ТЗ із вибором однієї правильної відповіді	Кількість балів
• неправильна відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповідь ненадано	0 балів
• правильна відповідь	2 бали
• мінімальна кількість тестових балів, яка дає право на участь в конкурсному відборі	12 балів
• максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту	100 балів

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними

посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, в якому фахова атестаційна комісія вказує причину відсторонення та час. У разі використання заборонених джерел абітурієнт, на вимогу члена фахової атестаційної комісії, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Вступник має право подати письмову апеляцію щодо екзаменаційної оцінки (кількість балів), отриманої на вступному випробуванні. Апеляція подається письмово у вигляді заяви у довільній формі на ім'я голови Приймальної комісії ОНУ імені І. І. Мечникова. Апеляційна заява подається вступником особисто згідно з Положенням про апеляційну комісію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Предметом апеляції може бути тільки оцінка з вступних випробувань. Не розглядаються апеляції, подані невчасно або з порушенням процедури подання.

Вступники, які не з'явились на вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших вступних випробуваннях та конкурсному відборі не допускаються.

Голова фахової
атестаційної комісії

к.психол.н., доцент Є. БАЗИКА